

פְּרִשְׁת בְּרֵאשִׁית

עֲבֹדֶת הַקֹּדֶשׁ בְּפֶרֶק ח' מִחֶלֶק הַיְחִיד (מ"א),
זֶה לְשׁוֹן הַקְּדָמוֹנִים, אֵין סוֹף הוּא שְׁלֹמוֹת
מִבְּלֵי חֶסְרוֹן, וְאִם תֹּאמֶר שְׁיֵשׁ לוֹ כַּח בְּלֵי
גְבוּל וְאֵין לוֹ כַּח בְּגִבּוּל, הֲרִי אַתָּה מַחְסֵר
שְׁלֹמוֹתוֹ וְכוּ'.

א (א) בְּרֵאשִׁית. תְּרַגְּם יוֹנְתָן בְּחֻכְמָא בְּרֵא
עֲלָמָא, וְיַעֲזִין בְּרַמְבַּ"ן. וְזֶה דְבַרֵי הַגְּמָרָא
סְנֵהֲדָרִין ל"ח (ע"א) זֶה מִדְתּוֹ שֶׁל הַקֹּדֶשׁ
בְּרוּךְ הוּא שְׁבָרָא אֶת כָּל הָעוֹלָם בְּחֻכְמָה'.
וְנִרְאָה לְהַסְבִּיר עַל פִּי מָה שֶׁהֵבִיא בְּסֵפֶר

בִּיאורֵי חֲכָמָה

בִּיאורֵי הָעֵינִין שֶׁהֵבִיאה הִיא בַּחֲכָמָה

ומדוע אין לומר שיש רק אין סוף בלבד. תשובה,
הנה דבר ברור הוא שאין סוף [-שהבורא יתברך]
הוא שלמות מבלי חסרון [שכל הנבראים יש
להם איזה חסרון, על דרך משל, המים אינם
יכולים לעלות למעלה, והאש נכבית מפני המים,
אבל הבורא אין בו שום חסרון כלל]. וְאִם תֹּאמֶר
שְׁיֵשׁ לוֹ כַּח בְּלֵי גְבוּל וְאֵין לוֹ כַּח בְּגִבּוּל, הֲרִי
אַתָּה מַחְסֵר שְׁלֹמוֹתוֹ - ואם נאמר שהוא רק כח
בלי גבול, ואינו גם כח בעל גבול, נמצא שיש בו
חסרון, שאין לו גבול, אלא על כרחך הבורא כולל
שניהם, והוא גם כח בלי גבול וגם כח בעל גבול.
ולכן צריך לומר שיש לבורא גם כח בגבול, והוא
העשר ספירות וכו'". ומבואר בדבריו, שהספירות

א (א) בְּרֵאשִׁית. תְּרַגְּם יוֹנְתָן בְּחֻכְמָא בְּרֵא
עֲלָמָא^א, הֲרִי שְׁבֵרִיאת הָעוֹלָם הִיתָה בְּמִידַת
הַחֲכָמָה, וְיַעֲזִין בְּרַמְבַּ"ן שֶׁכֵּתֵב כַּעֵין זֶה, שְׂרַאשִׁית
הֵבֵרִיאה הִיא עַל יַדֵי הַמִּידָה הַנִּקְרָאת 'רֵאשִׁית'
שֶׁהִיא מִידַת הַחֲכָמָה^ב. וְזֶה הוּא דְבַרֵי הַגְּמָרָא
סְנֵהֲדָרִין (לח). 'חֲכָמוֹת בְּנֵתָה בֵּיתָה' (משלי ט א) 'זו
מִדְתּוֹ שֶׁל הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁבָרָא אֶת כָּל
הָעוֹלָם בְּחֻכְמָה'^ג. וְנִרְאָה לְהַסְבִּיר הָעֵינִין שְׁבֵרִיאת
הָעוֹלָם הִיא בַּחֲכָמָה, עַל פִּי מָה שֶׁהֵבִיא בְּסֵפֶר
עֲבֹדֶת הַקֹּדֶשׁ בְּפֶרֶק ח' מִחֶלֶק הַיְחִיד (ח"א פ"ח),
וְזֶה לְשׁוֹן הַקְּדָמוֹנִים הַמּוּבָא שָׁם^ד: שֶׁאֵל הַשּׁוֹאֵל,
מָה הֵהֲכַרְח לַעֲנִין הַשְּׁתַּלְשֻׁלוֹת עֶשְׂרֵת הַסְּפִירוֹת,

עֵינֵי חֲכָמָה

בנתה ביתה חצבה עמודיה שבעה, טבחה טבחה מסכה יינה אף
ערכה שלחנה, שלחה נערתיה תקרא על גפי מרמי קרת'. 'חכמות
בנתה ביתה' זו מידתו של הקב"ה, שברא את כל העולם כולו
בחכמה. 'חצבה עמודיה שבעה' אלו שבעת ימי בראשית. 'טבחה
טבחה מסכה יינה אף ערכה שלחנה' אלו ימים ונהרות וכל צורכי
עולם. 'שלחה נערתיה תקרא' זה אדם וחווה וכו'.
ד. העבודת הקודש מביא את הדברים בשם 'החכם הרב המקובל
ר' עזריאל ז"ל, שקיבל מפי הרב החסיד ר' יצחק סגי נהור בן
הראב"ד ז"ל, שהיה שלישי לאלהו ז"ל. והקדים, שנאמרו הדברים
כתשובה לשאלת השואל, מה ההכרח לענין השתלשלות עשרת
הספירות, ומדוע אין לומר שיש רק אין סוף בלבד.
ה. לשון העבודת הקודש: אין סוף הוא שלמות מבלי חסרון, ואם
תאמר שיש לו כח בלי גבול, ואין לו כח בגבול, אתה מחסר
שלמותו. ואם תאמר שהגבול הנמצא ממנו תחילה היה העולם הזה
שהוא חסר מהשלמותו, חסרת הכח שהוא ממנו, ולפי שאין לחסר
שלמותו, יש לנו לומר בהכרח שהוא בגבול מבלי גבול, והגבול
הנמצא ממנו תחילה הם הספירות שהם כח השלם וכח החסר,

א. כן הוא בתרגום ירושלמי, ובתרגום יונתן שלפנינו ליתא. וכן
שנינו בזוהר (ח"ב רכא). על הכתוב (משלי ג ט-ב) 'ה' בחכמה יסד
ארץ, כונן שמים בתבונה, בדעתו תהומות נבקעו, ועל הכתוב
(שמות לא ג) 'בחכמה ובתבונה ובדעת': וכולהו תלתא רמיזין בקרא
דא, 'בראשית' היינו דכתיב 'בחכמה', 'ברא אלהים' היינו דכתיב
'בתבונה', 'את השמים' היינו דכתיב 'בדעת'.
ב. לשון הרמב"ן: מלת בראשית תרמוז כי בעשר ספירות נברא
העולם, ורמוז לספירה הנקראת חכמה שבה יסוד כל, כענין שנאמר
(משלי ג ט) 'ה' בחכמה יסד ארץ'. ובהמשך דבריו כתב: תדע, כי
על דרך האמת הכתוב יגיד בתחתונים וירמוז בעליונים. ומלת
'בראשית' תרמוז, בחכמה, שהיא ראשית הראשים, כאשר הזכרת.
ולכן תרגמו בתרגום ירושלמי 'בחכמתא', והמלה מוכתרת בכתר
ב"ת [הב"ת] שבתחילת התיבה רומזת לספירת הכתר הקודמת
לספירת החכמה].
ג. לשון הגמרא: תנו רבנן, אדם נברא בערב שבת וכו', כדי שיכנס
לסעודה מיד. משל למלך בשר ודם שבנה פלטרין ושיכללן, והתקין
סעודה, ואחר כך הכניס אורחין, שנאמר (משלי ט א-ג) 'חכמות

וְאִנִּי מוֹסִיף שְׁהָרִי מוֹכֵן שְׁמָה שְׁיֵשׁ לְהָאִין סוֹף לְבְרָא דְבָר בְּגָבוּל בְּתַכְלִית, גַּם זֶה הוּא בְּלֹא גָבוּל, שְׁהֶרְבָּה גָבוּלִים לְבָלִי תַכְלִית הוּא בְּכַח אִין סוֹף לְבְרָא מְבָלִי גָבוּל, רַק שְׁבַחַר בְּכַח הַגָּבוּל הַזֶּה הַנִּבְרָא. וּלְפִי זֶה נִסְבִּיר סוּד הַמַּחֲזִין, כִּי הַמַּחֲשָׁבָה וְהַהֶסְפֵּם מֵאִין סוֹף לְבְרָא מְצִיאוֹת גָּבוּלִי, וְגַם זֶה יִתְכַן לְבָלִי גָבוּל בְּאֶפְנֵים אִין

ביאורי חכמה

בעל גבול כל שהוא, עוד לפני שקבע ברצונו אלו גבולות תהייה לה, הוא המכונה מידת 'כתר'. וְלִכְן מידת הכתר נִקְרָא 'אִין' (ראה תיקו"ז ט:), על שם שְׁבַחַר לברוא בריאה בעלת גבול בלי שיקבע אלו גבולות יהיו לה עֲדִין בְּזֶה אִין שוֹם גָּבוּל, וְהוּא נֶעְלַם בְּהַשְׁגַּת שוֹם נִמְצָא. וְאַחַר כֵּן, כְּשֶׁבַחַר לַעֲשׂוֹת גָּבוּל מִן הַגָּבוּלִים אֲשֶׁר לְבָלִי תַכְלִית, כַּח זֶה נִקְרָא חֲכָמָה, כַּח מָה. וְכִשְׁבַחַר בְּגָבוּל זֶה אֲשֶׁר הַמְצִיא הַנִּמְצָאִים כְּפִי מָה שְׁהֵם, הוּא 'בִּינָה', דְּמִינָה אִיתְבְּנִי עַלְמָא. וּבְחַר בְּזֶה בְּגָבוּל מַחְמַת שְׁהִיָּה עָרַב לוֹ

הם כח בגבול, והם המבדילים בין אין סוף שהוא כח שאינו בגבול, לבין העולם שהוא בעל גבול.

וְאִנִּי מוֹסִיף עַל דְּבַרְיוֹ, שְׁהָרִי מוֹכֵן שְׁמָה - שֶׁהַכַּח שְׁיֵשׁ לְהָאִין סוֹף לְבְרָא דְבָר בְּגָבוּל וּבְתַכְלִית, כְּמוֹ הָעוֹלָם הַזֶּה, גַּם זֶה הוּא בְּלֹא גָבוּל, שְׁהָרִי הֶרְבָּה גָבוּלִים לְבָלִי תַכְלִית הוּא בְּכַח אִין סוֹף לְבְרָא מְבָלִי גָבוּל, רַק שְׁבַחַר בְּכַח הַגָּבוּל הַזֶּה הַנִּבְרָא - הַבוּרָא טַבַּע בְּעוֹלָם הַזֶּה גְבוּלוֹת, כְּגוֹן אוֹרֶךְ, גוּבָה, מִשְׁקַל וְזִמְן, וְהַגְבוּלוֹת הַלְלוּ הֵם נִבְרָאִים, וְהוּא הַמְצִיאִים יֵשׁ מֵאִין וּלְפִנֵי שֶׁהוּא בְרָא אוֹתָם הֵם לֹא הִיוּ בְּמִצִּיאוֹת. וְכִפִּי שֶׁבַרָא אֶת הַגְבוּלוֹת הַלְלוּ, כֵּן יִכַּל לְהַמְצִיא עוֹד גְבוּלוֹת אַחֲרֵים כְּמוֹהֶם, וְאִין סוֹף לְמַסְפַּר הַגְבוּלוֹת שֶׁבִּיכוּלְתוֹ לְהַמְצִיא, אֲלֵא שֶׁהוּא חֲחִלִּיט לְבְרָא רַק אֶת הַגְבוּלוֹת הָאֵלּוּ. וּלְפִי זֶה נִסְבִּיר סוּד הַמַּחֲזִין - אֶת הַשֵּׁלֶשׁ הַסְפִירוֹת הָרֵאשׁוֹנוֹת, שֶׁהֵם כַּתַּר חֲכָמָה וּבִינָה, וּמְכוּנֵים בְּסַפְרֵי קַבְלָה 'מוֹחִין' עַל שֵׁם שֶׁהֵם כִּנְגַד הַמַּחְשָׁבָה שֶׁבְּמוֹחַ. כִּי הַמַּחֲשָׁבָה וְהַהֶסְפֵּם מֵאִין סוֹף לְבְרָא מְצִיאוֹת גָּבוּלִי וְגַם זֶה יִתְכַן לְבָלִי גָבוּל בְּאֶפְנֵים אִין מְסַפֵּר זֶה נִקְרָא כְּתָר - הַרְצוֹן וְהַמַּחְשָׁבָה שֶׁל הַבוּרָא לְבְרָא בְרִיאָה

עיוני חכמה

שהוא נעשה בחכמה, וזהו 'מה', כי חכמה היא הנקודה הראשונה, ונקודה אינה מקבלת חילוק, כנודע בהנדסה, רק איזה השגה, וזה 'מה', כי יודע אשר יש, אבל מה אינו יודע, ותבונה ודעת המה הרחב והאורך, כנודע לבאים בסוד ה' פנימה, כי הדברים עמוקים, וכל דבריהם צריכים ביאור רב.

ג. כמו שכתב הרמ"ק (פירוש לספר יצירה פ"ה מ"ו): בינה, שעל ידה בנין העולם וכו'.

י. כלומר, המחשבה של הבורא לברוא את העולם כמו שהוא עתה נחלקת לשלש מחשבות: שבתחילה עלה במחשבה שיברא

כשהם מקבלים מהשפע הבא משלמותו הם כח שלם, ובהמנע השפע מהם יש בהם כח חסר, ולכן יש להם כח לפעול בהשלמה ובחסרון, והשלמות והחסרון הם הדברים המבדילים בין דבר לדבר.

ו. כן כתב רח"ו (מאמרי רשב"י פרשת תרומה): וכבר ידעת כי החכמה נקראת יש מאין, רצה לומר יש הנמשך מכתר הנקרא אין וכו'.

ז. כן הוא בתיקוני זוהר (תיקון ס"ט קיב): כח מה דא חכמה וכו'.

ח. כתב רבינו באור שמח (הל' תשובה פ"ה ה"א ד"ה והנה): וזה מה שאמרו המקובלים חכמה כח מה, היינו שאנו משיגים מהתלבשותו אל העולמות בצמצום גבולי [זהו סוד שם ש"ן דל"ת יו"ד כנודע]

חֲדָרִים יִמְלְאוּ (משלי כד ג-ד). וְזֶה חֲכָמוֹת בְּנֵתָה בֵּיתָה חֲצָבָה עֲמוּדֶיהָ שְׁבַעָה (שם ט ב), שֵׁם בְּגִמְרָא (סנהדרין ט). הַתְּבוּנָה כָּל זֶה, בְּאוֹר נְכוּן לְפִי דַעַת הַקְּדָמוֹנִים.

(ה) יוֹם אֶחָד. אָמַר אֶחָד וְלֹא רֵאשׁוֹן, לְפִי שְׂרָאשׁוֹן וְשֵׁנִי הוּא עַל דְּבַר הַמְּתִיחַס זֶה לְזֶה, וּמִגְבִּיל זֶה נֶגְדַּזֶּה.

וּכְמֵאמָרָם בְּמִדְרָשׁ רַבָּה (נ"ר ג ז) 'דִּין הַנִּין לִי וְכוּ', זֶה הַמְּתִיקוֹת וְהַטַּעַם שְׁעָרַב לְהָאִין סוּף בְּגָבוּל זֶה יוֹתֵר מִבְּשָׂאֵר הַגְּבוּלִים הוּא נִקְרָא דַעַת, לְשׁוֹן חֲבוּר, שְׁמַחְבֵּר חֲכָמָה לְבִינָה, וְהֵן תְּרֵי רַעִים דְּלֹא מִתְּפָרְשִׁי. לְכֵן דַּעַת לִית בְּחוּשְׁבֹן, וְעֵשֶׂר וְלֹא אֶחָד עֵשֶׂר כְּדַבְּרֵי הַסֵּפֶר יִצִּירָה (פ"א מ"ד). וְזֶה מְכוֹן דְּבַרִי שְׁלֵמָה 'בְּחֲכָמָה יִבְנֶה בַּיִת וּבְחֲבוּנָה יִתְּפוּנָן וּבְדַעַת

בִּיאורֵי חֲכָמָה

יִצִּירָה (פ"א מ"ד)¹, וְהֵינּוּ שְׂבַחֲנִית הַדַּעַת אִינָה בְּכָל־הָעֵשֶׂר סְפִירוֹת. וְזֶה מְכוֹן דְּבַרִי שְׁלֵמָה 'בְּחֲכָמָה יִבְנֶה בַּיִת וּבְחֲבוּנָה יִתְּפוּנָן וּבְדַעַת חֲדָרִים יִמְלְאוּ' (משלי כד ג-ד). הֵינּוּ שְׂתַחֲלִיל הַכַּנַּת הַבְּנִין הוּא בְּחֲכָמָה, וּבְבִינָה הוּא נִשְׁלֵם. וְזֶה הוּא גַם כּוּוֹנַת שְׁלֵמָה בְּאִמְרוֹ (שם ט א) 'חֲכָמוֹת בְּנֵתָה בֵּיתָה חֲצָבָה עֲמוּדֶיהָ שְׁבַעָה', וְכִמּוֹ שְׂדַרְשׁוּ שֵׁם בְּגִמְרָא (סנהדרין שם)² שְׂמִבּוּרָא שֵׁם שְׂתַחֲלִיל בְּנִיית הָעוֹלָם הוּא בְּחֲכָמָה שְׂהִיא הַמְּחַשְׁבָּה הַרְאִשׁוֹנָה. הַתְּבוּנָה כָּל זֶה, כִּי הוּא בְּאוֹר נְכוּן לְפִי דַעַת הַקְּדָמוֹנִים הַמוּבָא בְּעִבּוּדַת הַקּוּדֶשׁ הַנִּי³.

יוֹם אֶחָד / מִשׁוֹם שְׂאִינוֹ כְּשֵׂאֵר יָמִים

(ה) יוֹם אֶחָד. אָמַר הַכְּתוּב 'יוֹם אֶחָד' וְלֹא יוֹם רֵאשׁוֹן, אִף שְׂבִשְׂאֵר הַיָּמִים אִמְרוֹ 'יוֹם שְׂנִי' 'יוֹם שְׂלִישִׁי' 'רְבִיעִי' וְכוּ', וְלֹא 'יוֹם שְׂנִים' 'יוֹם שְׂלֹשָׁה' 'אַרְבַּעָה'⁴. וְטַעַם הַדְּבַר הוּא לְפִי שְׂרָאשׁוֹן וְשֵׁנִי הוּא עַל דְּבַר הַמְּתִיחַס זֶה לְזֶה, וּמִגְבִּיל זֶה נֶגְדַּזֶּה - הַמְּנִין 'רֵאשׁוֹן' 'שְׂנִי' וְכוּ' נִאֲמַר עַל

וּכְמֵאמָרָם בְּמִדְרָשׁ רַבָּה (ב"ר ג ז) 'דִּין הַנִּין לִי וְכוּ'⁵ [-אלו טובים לי], וְזֶה הַמְּתִיקוֹת וְהַטַּעַם שְׁעָרַב לְהָאִין סוּף בְּגָבוּל זֶה יוֹתֵר מִבְּשָׂאֵר הַגְּבוּלִים שְׂהִיָּה הַבוּרָא יִכּוֹל לְהַמְצִיא, הוּא נִקְרָא מִידַת 'דַּעַת', שְׂהוּא לְשׁוֹן שֶׁל חֲבוּר וְהַתְּקַשְׂרוֹת⁶, שְׂמַחְבֵּר חֲכָמָה לְבִינָה - שְׂהַחֲכָמָה שְׂהוּא הַרְצוֹן לְקַבּוּעַ גָּבוּל אֶחָד מִתּוֹךְ הַרְבֵּה גְבוּלוֹת, וּבִינָה שְׂהוּא הַרְצוֹן בְּגָבוּל הַהוּא שְׂבוּ נְבִרָא הָעוֹלָם, וְהַהֲנָאָה שְׂכִבִּיכּוֹל הִיתָה לְבוּרָא בְּגָבוּל הַהוּא הִיא הַמְּחַבֵּר בֵּין הַחֲכָמָה לְבִינָה. וְהֵן [-וְהַחֲכָמָה וְהַבִּינָה], הֵם מְשׁוּלִים בְּלִשׁוֹן הַזּוּהַר (ח"ג ד). תְּרֵי רַעִים דְּלֹא מִתְּפָרְשִׁי⁷ [-שְׂנֵי אוֹהֲבִים שְׂמִרּוּב אַהֲבַתָּם אִינָם יִכּוֹלִים לְהִפְרֹד אֶחָד מֵהַשְּׂנִי]. כֵּן הַבְּחִינָה הַנִּקְרָאָת חֲכָמָה וְהַבְּחִינָה הַנִּקְרָאָת בִּינָה אִגּוּדִים וְדַבְּקִים זֶה לְזֶה בְּבַחֲנִית הַדַּעַת. לְכֵן הַמִּידָה הַנִּקְרָאָת 'דַּעַת' לִית בְּחוּשְׁבֹן - אִינָה בְּמִנִּין שֶׁל הָעֵשֶׂר סְפִירוֹת, כִּי אִינָה מְחַשְׁבָּה וְרְצוֹן בְּפָנֵי עֲצָמוֹ, אִלֵּא הַנָּאָה וּנְיִיחָא שְׂהִיתָה לוֹ מִמְּחַשְׁבַּת הַחֲכָמָה וְהַבִּינָה, וְהַסְפִירוֹת הֵם עֵשֶׂר וְלֹא אֶחָד עֵשֶׂר כְּדַבְּרֵי הַסֵּפֶר

עֵינֵי חֲכָמָה

בְּאִחְדוּתָא בְּחִדּוּתָא דְּלֹא מִתְּפָרְשִׁין לְעַלְמִין, אִלֵּן אִקְרוּן רַעִים וְכוּ'. יֵד. לְשׁוֹן הַסֵּפֶר יִצִּירָה: עֵשֶׂר סְפִירוֹת בְּלִימָה, עֵשֶׂר וְלֹא תִשְׁעָ, עֵשֶׂר וְלֹא אֶחָת עֵשְׂרָה. וּבְפִירוּשׁ הַרַמְבַּ"ם: כִּיוּן לּוֹמַר שְׂאִין הַדַּעַת סְפִירָה בְּפָנֵי עֲצָמָה.

טו. רֵאָה לְשׁוֹן הַגְּמָרָא הַמוּבָא לְעִיל.

טז. רֵאָה לְשׁוֹן הָעִבּוּדַת הַקּוּדֶשׁ הַמוּבָא לְעִיל בְּהַעֲרָה. וְכוּוֹנַת רְבִינוֹ שְׂהַקְּדָמוֹנִים בִּיאִרוֹ שְׂעִנִּין הַסְפִירוֹת הוּא שְׂהֵם הַמְּמוּצָע בֵּין אִין סוּף שְׂהוּא בְּלִי גָבוּל לְכֵן הָעוֹלָם הַזֶּה שְׂהוּא כַּח בְּגָבוּל, וְלִאֲמוֹר יוֹבְנוּ הַדְּבָרִים, שְׂהַכְּתָר הוּא הַמְּחַשְׁבָּה לְבוּרָא אֶת הַגְּבוּל, וְהַחֲכָמָה הִיא הַמְּחַשְׁבָּה לְקַבּוּעַ גָּבוּל אֶחָד מִתּוֹךְ אִין סוּף גְבוּלוֹת, וְהַבִּינָה הִיא הַמְּחַשְׁבָּה עַל הַגְּבוּלוֹת שְׂבִהֵם נְבִרָא הָעוֹלָם.

יז. בְּב"ר (ג ח) שְׂנִינִי, שְׂבֵא הַדְּבַר לְרַמּוֹ שְׂהִיא הַקְּב"ה בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם אֶחָד בְּעוֹלָמוֹ. וְהַרַמְבַּ"ם וְהַרַמְבַּ"ם קָתְבוּ, שְׂלֵא נִאֲמַר 'יוֹם הַרְאִשׁוֹן'

מְצִיאוֹת בְּעַלַּת אִיזָה גָבוּל, וְלֵאחֲרַי מִכֵּן עַלָּה בְּמַחְשְׁבָה שִׂיבְרָא אוֹתָהּ בְּגָבוּל אֶחָד מִתּוֹךְ אִין סוּף גְבוּלוֹת שְׂבִיכּוֹלָתוֹ לְהַמְצִיא, וּלְבִסּוּף עַלָּה בְּמַחְשְׁבָה לְבוּרָא אֶת הַגְּבוּלוֹת שְׂבִהֵם נְבִרָא הָעוֹלָם לְבִסּוּף. הַמְּחַשְׁבָּה הַרְאִשׁוֹנָה נִקְרָאָת כְּתָר, וְהַשְּׂנִיָּה חֲכָמָה, וְהַשְּׂלִישִׁית בִּינָה. יא. לְשׁוֹן הַמְּדַרְשׁ: אִמְרוֹ רַבִּי אַבְהוֹ, מִלְּמַד שְׂהִיָּה בּוּרָא עוֹלָמוֹת וּמְחַרְבִּין, עַד שְׂבִרָא אֶת אֵלּוּ, אִמְרוֹ דִּין הַנִּין לִי, יִתְּהוּן לֹא הַנִּין לִי. אִמְרוֹ רַבִּי פְּנַחֶס, טַעְמִיָּה דְּרַבִּי אַבְהוֹ 'יּוֹרָא אֱלֹהִים אֶת כָּל אִשְׁרַי עֵשָׂה וְהִנֵּה טוֹב מֵאֵד' דִּין הַנִּין לִי, יִתְּהוּן לֹא הַנִּין לִי.

יב. כְּכַתּוּב בְּסִפְרֵי הַלִּיקוּטִים לְהַאֲרָ"י ז"ל (קְדוּשִׁים): כְּנוּדַע אִשְׁרַי הַזּוּוּג נִקְרָא בְּלִשׁוֹן דַּעַת, בְּסוּד (לְהֵלֵן ד א) 'יּוֹדַע אִדָּם אֶת חוּהִי' וְכוּ'. יג. כְּמִבּוּרָא בּוּזְהַר (ח"ג ד). רּוּזָא דְּמִלְּהָ, 'אִכְלוּ רַעִים' לְעִילָא, 'שְׂתוּ וּשְׂכַרוּ דּוּדִים' לְתַתָּא, אִמְרוֹ לִיה רַבִּי אֵלְעִזָּר, מֵאֵן אִינוּן לְעִילָא וּמֵאֵן אִינוּן לְתַתָּא. אִמְרוֹ לִיה יְאוּת שְׂאִילְתָּא, דָּא אֶתְרַי עֵלָאָה דְּאִינוּן